

PATVIRTINTA
Zarasų rajono mero
2025 m. liepos 28 d. potvarkiu Nr. P-285

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

2024 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2025 m. vasario 28 d. Nr. 1(1.14 E)-106
Zarasai

I. INFORMACIJA APIE ĮSTAIGĄ

- 1.1. Savivaldybės įstaigos juridinis adresas: D. Bukonto g. 20, Zarasai 32132.
- 1.2. Įmonės kodas: 190213860
- 1.3. Telefono Nr.: (0 385) 52279
- 1.4. El. pašto adresas: info@zarasubiblioteka.lt.
- 1.5. Interneto svetainės adresas: <https://zarasubiblioteka.lt>
- 1.6. Socialinių tinklų paskyrų adresai:
 - „Facebook“: <https://www.facebook.com/zarasuvb>
 - „YouTube“: <https://www.youtube.com/@zarasubiblioteka3415>
- 1.7. Bibliotekų tinklas: Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir 15 padalinių Zarasų rajono seniūnijose (Antalieptės F. Kiršos, Antazavės, Avilių, Baibių, Degučių, Dusetų K. Būgos, Imbrado, Sadūnų, Salako, Samanių, Smalvų, Suvieko, Šniukštų, Štadvilių, Turmanto (Ligoninės padalinys Zarasų rajono tarybos sprendimu 2024 m. birželio 27 d. Nr. T-126 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ligoninės struktūrinio teritorinio padalinio veiklos nutraukimo“ uždarytas).
- 1.8. Bibliotekų centralizuotoje sistemoje teikiamos paslaugos:
 - Nemokamos paslaugos:** knygų, periodikos, kitų laikmenų dokumentų išdavimas į namus; prenumeruojamų licencijuotų duomenų bazių ir kitų patikimų informacijos šaltinių naudojimas, internetas, bevielis internetas, kompiuterizuotos darbo vietos, informacijos paieška Lietuvos integralios bibliotekos informacinės sistemos (toliau LIBIS) elektroniniame kataloge, konsultacijos ir atsakymai į užklausas; ekskursijos bibliotekose; medijų raštingumo mokymai; tradiciniai ir netradiciniai kultūros renginiai vaikams, jaunimui, suaugusiems; naudojimasis žaisloteka, fonoteka, videoteka, kraštotyros informacija, Šeimos skaitmeninių veiklų centro paslaugos, skaitymo skatinimo programos, skaitytojų pažymėjimų išdavimas, TBA (tarpbibliotekinio abonemento paslaugos), kitos.
 - Mokamos paslaugos:** dokumentų spausdinimas, kopijavimas, skenavimas, įrišimas, renginių salės nuoma, 3D spausdinimo paslauga, analoginių laikmenų garso įrašų konvertavimas į skaitmeninius.
- 1.9. Bibliotekose dirba 48 darbuotojai.
- 1.10. Iki 2024-11-18 buvo direktorė Danutė Karlienė, išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Nuo 2024-11-22 laikinai atlieka direktoriaus funkcijas direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė, išsilavinimas – aukštasis universitetinis.

II. VADOVO ŽODIS

Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, kuri kaupia, tvarko, siūlo panaudai universalų knygų, periodinių leidinių, elektroninių ir kitų dokumentų fondą, organizuoja kultūrinės ir edukacinės programas, formuoja bibliotekų

informacijos sistemą LIBIS, teisės aktų nustatyta tvarka leidžia gyventojams nemokamai naudotis reikalingomis paslaugomis ir informacija.

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vizija – moderni, saugi, kūrybiška, draugiška biblioteka, pasižyminti aukšta aptarnavimo kultūra, teikiamos informacijos įvairove, modernių informacijos technologijų naudojimu, viso gyvenimo mokymosi, informacinio raštingumo, kūrybinio potencialo ugdymo centras. Strateginis tikslas – kurti visiems atvirą, įtraukią informacinę ir kultūrinę erdvę.

2024 metais biblioteka sėkmingai įgyvendino 2024 m. bibliotekos veiklos plane numatytus tikslus, uždavinius ir priemones. Daug dėmesio skyrė literatūros fondo aktualizavimui, organizavo profesionalaus meno renginius: literatūros, muzikos, meno parodas. Prisidėjo prie rajono kultūros stiprinimo, gerino „Biblioteka visiems“ paslaugas.

Vienas svarbiausių praėjusių metų įvykių - kovo 15 d. Lietuvos Respublikos Prezidento G. Nausėdos su pirmąja ponia D. Nausėdiene vizitas viešojoje bibliotekoje. Vyko Prezidento inicijuotas seminaras „Prieinamumo link: Prezidentūros kanceliarijos geroji praktika ir informacinės aplinkos pritaikymas kurtiesiems“. Pranešėja A. Barzdienė, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos kanclerė.

Kas trečias rajono gyventojas apsilankė bibliotekose. Bibliotekose sutelkta 31,5 % rajono gyventojų. Viešoji biblioteka sulaukė per 74 tūkst. lankytojų, o visose tinklo bibliotekose – 118 tūkst. lankytojų. Bendras lankomumo (virtualių ir fizinių) rodiklis išaugo 11 % palyginti su 2023 m. Augantis bendras lankomumo rodiklis rodo teigiamą paslaugų įvertinimą ir bibliotekos reikšmę vietos bendruomenei.

Per metus bibliotekose suorganizuota 579 renginiai, iš kurių 45,8 % – literatūros ir meno parodos. Vaikams skirti renginiai sudarė 47,5%. Bibliotekose paminėti Lietuvai ir mūsų kraštui reikšmingi įvykiai ir jubiliejai. Didžiausios sėkmės susilaukė kultūrinio projekto „Žalia šviesa poezijai“ naujoviški literatūros renginiai, „Nakties skaitymai“, koncertas Holokausto aukoms Lietuvoje atminti su pasaulinio garso muzikos atlikėjais.

Skaitomumo rodiklis viešojoje bibliotekoje išaugo 3,2 %. Nuo pasyvių parodų organizavimo pereinama prie aktyvios reklamos socialiniuose tinkluose, mezgami stipresni socialiniai ryšiai su aplinkiniais žmonėmis ir bendraamžiais – vyko literatų klubo „Virš tylos“, skaitytojų klubo „Knygų sala“ veiklos.

Skaitytojams pasiūlyta atnaujinta ir nemokama tarpbibliotekinio abonemento paslauga, kuri skatino aktyviau naudotis turimais knygų fondais. Palyginti su 2023 m. naudojimasis paslauga išaugo 86 %.

Populiarėja knygų užsakymas per biblioteka.lt ir jų išdavimas per knygomata. Skaitytojas jam patogiu laiku gali pasiimti ir grąžinti knygą.

Pasikeitę skaitymo įgūdžiai lemia, kad aktyviau naudojamos naujai įsigytos knygos, todėl 2024 m. daug dėmesio skirta fondo tvarkymui, susidėvėjusių knygų šalinimui.

Dokumentams įsigyti Kultūros ministerijos ir savivaldybės lėšų skirta 6,4 % daugiau nei 2023 m., bet naujų leidinių įsigyta tik 0,9 % daugiau, nes knygų kainos auga. Už vieną knygą vidutiniškai mokėta po 16,30 eurų (2023 – 15,60 Eur, 2022 m. – 12,06 Eur).

Nuo 2024 m. visose bibliotekose skaitytojai aptarnaujami automatizuotai su skaitmeniniais skaitytojų bilietais.

Bibliotekos aktyviai prisidėjo prie rajono bendruomenės informacinio raštingumo ir virtualaus saugumo ugdymo.

III. BIBLIOTEKOS STRATEGINIO IR METŲ VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka įgyvendino Zarasų rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2023–2025 metų 08 programos „Kultūros veiklos programa“ ir 2024 metų veiklos plano tikslus ir uždavinius:

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
Aukštos ugdymo kokybės ir besimokančios visuomenės plėtra	Plėtoti kokybiškas, prieinamas, gyventojų poreikius atitinkančias paslaugas	Kultūrinio tapatumo plėtra (renginiai, veiklos viešosiose erdvėse) (8,6 tūkst. Eur.)	Renginiuose ir parodose lankėsi 10812 fizinių lankytojų ir 2091 virtualus. Viešosios bibliotekos renginiuose 4558 fiziniai lankytojai, padalinių renginiuose – 4243 fiziniai lankytojai.	Bendradarbiaujant su VšĮ Rašytojų klubu vyko „Poezijos pavasaris“ su profesionaliais poetais L. Daugėla, J. Jasėnu, A. Katinu, R. Karvelis, metų V. Kaziela, S. Paliulyte, J. Šalkausku bei Zarasų rajono literatais Antazavės dvare ir Zarasų bibliotekoje. Renginio metu literatei E. Arminienei iš Dusetų įteikta 2024-ųjų metų savivaldybės poeto Felikso Jakubausko literatūrinė premija. Tradiciniame literatūros renginyje „Prozos ruduo“ dalyvavo rašytojas A. Jakučiūnas, renginį moderavo literatūros tyrinėtoja dr. I. Baliulė. Miesto šventei skirtame poezijos ir muzikos renginyje „Nakties skaitymai“ dalyvavo Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai A. Marčėnas, V. Bagdonas ir A. Ališauskas. Į mažąją knygų mugę, vykusią Sėlių aikštėje, atvyko leidyklos: „Baltos lankos“, „Charibdė“, „Gelmės“, „Lieparas“, „Lietuvos rašytojų sąjunga“, „Terra Publica“, „Žara“. Antazavės dvaro bibliotekoje vyko kultūriniam paveldui skirti renginiai – I. Dūdėnienės iliustracijų parodos atidarymas, profesoriaus Liberto Klimkos knygų „Matuojant neaprėpiamą laiką“ ir „Užkopus į varpų bokštą“ pristatymas, maldaknygių ir XX a. I pusės vadovėlių parodų pristatymai. Krašto kultūros renginiai. Pristatyta kraštiečio poeto, kunigo dr. N. Pipiro poezijos knygos „Pašnekesiai su saulėlydžiu“, organizuotas susitikimas su knygos kūrėjais I. Zujevu ir L. Pilac (Džiugina Lawra). Pasaulinę knygos ir autorių teisių dieną organizuotas literatūros susitikimas su Zarasų krašto poetais, prof., kraštiečiu poetu A. Žiliuku. Pristatyta literatų klubo „Virš tylos“ leidybos paroda.

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
				<p>Knygos „Aš, Rokas Žilinskas“ pristatyme dalyvavo knygos autorė M. Žilinskaitė. Skaitytojų klubo „Knygų sala“ nariams organizuotas susitikimas su vertėja I. D. Klimkaite. Zarasiečiai susipažino su kraštiečiu, dainų autoriumi ir atlikėju J. Kriaukliu ir muzikantu, prodiuseriu A. Kavaliausku muzikinėje programoje „Atvira širdimi“. Dusetų K. Būgos bibliotekoje vyko literatūrinis susitikimas su poetu G. Bleizgiu ir kraštiete Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto vyresniąja mokslo darbuotoja dr. R. Bleizgiene.</p> <p>Klubinė veikla. Aktyviai veikė bibliotekos literatūrinis teatras „Juodai baltas“ (režisierė G. Karlaitė), literatų klubas „Virš tylos“ (vadovas V. Trusovas), fotografų klubas „Ežerų žemė“ (kuratorė R. Juršienė, pirmininkas A. Navickas), Zarasų knygų mylėtojų klubas „Knygų sala“ (kuratorė J. Sagadinaitė), Dusetų K. Būgos padalinyje literatų klubas „Atgaiva“ (kuratorė E. Gaižiuvienė). Teatras garsino Zarasus Pakruojo sinagogoje ir Pajstrio KC – žiūrovams parodyti spektakliai „Gyvenimo virazai pagal Juozą Erlicką“ ir „Vis dar be pabaigos...“, dalyvavo Joninėse Zarasuose, Molėtų r. sav. viešojoje bibliotekoje ir Miškinių etnografinėje sodyboje su spektakliu „Vis dar be pabaigos...“, Salake su spektakliu „Gyvenimo virazai pagal Juozą Erlicką“, Zarasų progimnazijos 40-čio meninėje programoje. Fotografų klubo parengta fotografijų paroda „Laiko ženklai“ pristatyta Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos galerijoje, Pasvalio ir Kupiškio rajonų savivaldybių viešosiose bibliotekose. Su klubo nariais parengtas ir išleistas 2025 metų kalendorius „Vasarojanti provincija“. Dusetų literatų klubiečius ir poezijos gerbėjus pradžiugino literatūros almanacho</p>

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
				<p>„Atgaiva sielai“ išleidimas. Almanacho sudarytoja G. Mičiūnienė. Knygą pagyvino klubo narių G. Žilinskienės piešiniai ir V. Visockienės karpiniai. Leidinyje 20 autorių eilės.</p>
			80 % visų organizuotų veiklų vyko partnerystės ir bendradarbiavimo būdu	<p>Literatūros renginiai, meno parodų pristatymai, edukacinės programos buvo organizuoti bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos rašytojų sąjunga, Rašytojų klubu, rajono gimnazijomis ir mokyklomis, Zarasų „Lakštingalos“ mokykla, Zarasų Fausto Latėno meno mokykla, Kultūros centru Dusetų dailės galerija, Utenos regiono savivaldybių viešosiomis bibliotekomis, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka, Zarasų švietimo pagalbos tarnyba, Zarasų rajono savivaldybe, Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) dalyviais, „Teatro istorijomis“.</p>
		<p>Bibliotekinė veikla: dokumentų fondas, el. paslaugos, informacinė-kultūrinė edukacija. (47,8 tūkst. Eur.)</p>	<p>Įsigyta 8377 vnt., 3939 pav. (2023 m. – 6969 vnt., 3719 vnt.) dokumentų. Fondo atnaujinimas sudarė 6,6 % (2023 m. – 4,2 %). 2024 m. iš naujai gautų dokumentų 50 % sudarė grožinės literatūros dokumentai. Pagal paskirtį 68 % dokumentų</p>	<p>Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka komplektuoja dokumentų fondus, atsižvelgdama į Zarasų rajono istorines tradicijas bei plėtrą, gyventojų informacinius poreikius, naują leidyklų asortimentą ir į dokumentų įsigijimui skirtas lėšas. Iš viso fonde knygų ir kitų dokumentų 126859 vnt., 38426 pav.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viešojoje bibliotekoje – 43633 vnt., 33429 pav. • Padaliniuose – 83226 vnt., 67297 pav. <p>Vienam rajono gyventojui tenka vidutiniškai 8,5 dokumentų, vienam registruotam vartotojui – vidutiniškai 27 dokumentai. Didesnę fondo dalį sudaro grožinė literatūra. 2024 m. dokumentams įsigyti biblioteka išleido 47665,87 eur. (2023 m. 39054,26 eur.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultūros ministerijos lėšos -

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
			<p>gauta suaugusiems ir 32 % vaikams ir jaunimui. Dovanų gauta 2555 vnt., 678 pav. (2023 m. 1520 vnt., 1075 pav.) už 5948,12 eur. Periodinių leidinių gauta 2784 vnt. (2023 m. – 2974)</p> <hr/> <p>Registruoti 4524 (2023 m. – 4732) unikalūs vartotojai</p> <hr/> <p>Vienam vartotojui per metus vidutiniškai</p>	<p>27244 eur. (2023 m. 25444 eur.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Savivaldybės lėšos - 14098,50 eur. (2023 m. 13394,26 eur.): <ul style="list-style-type: none"> Dokumentams - 5100 eur. Prenumeratai - 8998,50 eur. Iš 1,2 % gyventojų pajamų mokesčio - 375,25 eur. (2023 m. 216 eur.). <p>Specializuoti fondai. Viešosios bibliotekos kraštotyros fonde kaupiamos knygos, laikraščiai, žurnalai, kraštotyros darbai, teminiai kraštotyros informacijos aplankai, atvirukai, nuotraukos, skaidrės, iškarpos, informaciniai lapeliai ir kita leidybinė informacija, susijusi su Zarasų kraštu ir žmonėmis. 2024 m. fondas papildytas 94 vnt. vertingų leidinių. Per metus išduota 836 vnt. knygų. Mediatekos fonde (3613 vnt.) kaupiamos knygos muzikos tema, natos, CD, DVD, audio kasetės, filmai video kasetėse, skaitmeninės knygos, kuriuos galima imti panaudai į namus, žaidimai, skirti žaisti su KINECT judesio įranga. Rengiamos muzikos perklausos, „Nepatogaus kino“ virtualūs seansai.</p> <hr/> <p>Skaitytojų ir lankytojų pokytis. Analizuojant lankytojų skaičiaus pokytį 2020–2024 m., išlaikoma stabili lankytojų augimo tendencija. Bibliotekose 2024 m. apsilankė 118183 (2023 m. – 104416) lankytojų. Vienas skaitytojas vidutiniškai apsilankė 26 kartus (2023 m. – 22 k.) per metus. Vaikai iki 13 m. sudarė 14,3 % (645 asm.), jaunimas nuo 14 m. iki 27 m. – 21,7 % (983 asm.), suaugusieji nuo 27 m. – 64 % (2896 asm.).</p> <hr/> <p>Išduotis. Viešojoje bibliotekoje vartotojams iš viso išduota 46404 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 3,2 % daugiau nei 2023 m. Padaliniuose vartotojams išduota 103547 fiz. vnt. dokumentų, t.</p>

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
			išduota 33 dokumentai (2023 m. – 33) Globos namų gyventojams išduota 182 (2023 m. –180) vnt. knygų	y. 7,5 % mažiau nei 2023 m. Nestacionarus aptarnavimas. Paslaugos specialių poreikių vartotojams. Siekiant išplėsti paslaugas gyventojams, negalintiems lankytis bibliotekose, Zarasų ir Salako socialinės globos namuose organizuojamos nestacionarios bibliotekėlės ir teikiama gyventojų pavėžėjimo į biblioteką paslauga.
			Per metus skaitytojams nunešta 3739 vnt. (2023 m. – 4631 vnt.) knygų ir periodinių leidinių	Knygų pristatymo į namus paslauga (knygnešystės) buvo teikiama 237 (2023 m. – 296 asm.) asmenims. Ši paslauga populiariausia Zarasų mieste – lankyti 142 gyventojai. Palyginti su 2023 m., knygnešystės paslauga sumažėjo 19 %. Knygas į namus nešė 183 asmenys: bibliotekininkai, šeimos nariai, kaimynai. Biblioteka aktyviai dalyvauja „Biblioteka visiems“ nacionalinėje programoje. 2024 m. sukurti sensorinis žemėlapis, kuriame nurodytos tylos vietos.
			10-čiai skaitytojų, negalintiems skaityti įprastai, buvo išduota 151 garsinė knyga	ELVIS paslaugos. Bibliotekoje išduodamos regėjimo sutrikimą turintiems žmonėms garsinės knygos.
			Per LIBIS katalogą užsakyta 749 dokumentai rezervuoti 672 dokumentai.	Prieiga prie elektroninio katalogo. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra modernaus elektroninių paslaugų portalo https://ibiblioteka.lt dalis. Jame daugiau nei 10 mln. skirtingų išteklių. Turintys LIBIS skaitytojo pažymėjimą ir prisijungę prie portalo, vartotojai gali užsisakyti bet kurį leidinį, esantį elektriniame kataloge, skaitytojo pažymėjimą,

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
			<p>Internetinį krašto žinyną www.krastotyra.zvb.lt aplankė 2600 (2023 m. – 1400) virtualūs lankytojai. Skaitmeninio kraštotyros fondo bazėje http://skaitmeninimas.zvb.lt/ apsilankė 162 virtualūs lankytojai, iš kurių 130 unikalūs.</p>	<p>naudotis tarpbibliotekinio abonemento paslauga (TBA), stebėti savo elektroninį formuliara.</p> <hr/> <p>Kraštotyros fondo skaitmeninimas. Virtualūs žinyno lankytojai iš Lietuvos, Vokietijos, Lenkijos, Latvijos, JAV, Kinijos ir Didžiosios Britanijos. 2024 m. viešojoje bibliotekoje intensyviai skaitmeninamas kraštotyros turinys. 2024 m. suskaitmeninta 624 vienetai (3366 pozicijos): „Dusetų bažnyčios krikšto metrikų knyga“ (1928–1936) m., „Dusetų bažnyčios jungtųjų metrikų knyga“ (1940–1949) m., „Dusetų parapijos protokolų knyga“ (1905–1914) m., „Dusetų parapijos pajamų ir išlaidų knyga“ (1861) m., „Dusetų parapijos katalikų, religinių brolių sąrašas“ (1762–1933) m., „Zarasų bažnyčios mirties metrikų knyga“ (1944–1945) m., „Zarasų bažnyčios krikšto metrikų knyga“ (1929-1933) m., rajono laikraštis „Pergalė“ (1953–1959 m.).</p>
			<p>Paieškos: „EBSCO Publishing“ - 1778 (2023 m. – 1000) atsisųsti 184 pilnateksčiai dokumentai. Infolex“ – 1594</p>	<p>Duomenų bazių panauda. Vartotojai turėjo galimybę nemokamai naudotis dviem licencijuotomis duomenų bazėmis: „EBSCO Publishing“ ir „Infolex“.</p>
			<p>Aplankė per 300 virtualių lankytojų</p>	<p>Virtualios ekskursijos pažinimui. Biblioteka populiarino sukurtus technologinius produktus, pasiekiamus internete – Zarasų ir</p>

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
			<p>Vartotojams įrengtos 126 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga. 27552 (2023 m. – 37533) interneto seansai.</p>	<p>Utenos rajonų skulptūras https://skulpturualeja.lt ir literatūrinį gidą „Pasaulis pagal poetus romantikus ir žymias moteris“ https://www.zarasubiblioteka.lt/zarasu_krastas/</p> <p>Viešosios interneto prieigos (toliau – VIP) paslauga. Interneto paslaugomis pasinaudojo 2806 unikalūs lankytojai. Valstybės duomenų agentūros duomenimis 2024 m. asmeninius kompiuterius namuose turėjo 90,4 %. Šios paslaugos poreikis nebeauga. Internetas daugiausia buvo naudojamas informacijos paieškai, bendravimui ir bankininkystei, kvalifikacijos kėlimo ar savišvietos tikslais.</p>
			<p>Buvo pavišinti 736 įrašai (2023 m. – 766).</p>	<p>Informacija apie biblioteką. Visa aktuali informacija apie biblioteką skelbiama internetinėje svetainėje https://zarasubiblioteka.lt. Ataskaitiniais metais bibliotekos tinklalapyje lankėsi 21803 virtualūs lankytojai (2023 m. – 19830; 2022 m. – 15848). Viešosios bibliotekos paskyroje https://www.facebook.com/zarasuvb/ 2281 sekėjas, per metus išaugo 294 sekėjais, padalinių paskyrose – 5003 sekėjai.</p>
			<p>578 publikacijos</p>	<p>Viešinimas yra neatsiejama bibliotekos veiklos dalis, padedanti įstaigai augti, stiprinti ryšį su visuomene ir prisidėti prie bendruomenės švietimo bei kultūros paslaugų plėtros ir informuotumo. Ataskaitiniais metais internetinėje erdvėje, spaudoje ir televizijoje išplatintos 578 publikacijos (2023 m. – 623), iš jų 94 spaudoje. Originalių straipsnių 3,7 % daugiau nei 2023 m. Apie biblioteką parašyta:</p>

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
		Profesionalaus meno sklaidos renginių organizavimas (3 tūkst. Eur).	26 profesionalūs kūrėjai	<ul style="list-style-type: none"> • Spauldoje – 94; • Internete – 478; • Televizijoje – 6; • Parengta bibliotekininkų originalių straipsnių – 176; • Parengta ne bibliotekininkų originalių straipsnių- 43. <p>Literatūros ir kiti kultūros renginiai. Viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose buvo organizuoti susitikimai su profesionaliais kūrėjais, menininkais: nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatu R. Kmita, dainų atlikėju, teatralu V. Bareikiu. Režisieriaus V.V. ir sūnaus J. Landsbergių koncertas „Skrisk medžių viršūnėmis“, poezijos ir elektroakustinio džiazio spektaklis „Švelnūs riksmi“ su poetu A. Veikniu ir aktoriumi, muzikantu M. Ancevičiumi, kūrybos vakaras „Blyksniai“ su poetu, eseistu, Nacionalinės premijos laureatu R. Stankevičiumi ir muzikantu, aktoriumi, kompozitoriumi O. Ditkovskiu, susitikimas su komikso knygos „Meko sodas“ viena iš autorių J. Vile. Ypatingą dovaną zarasiečiams dovanuoja pasaulinio lygio atlikėjai smuikininkas A. Bankas ir pianistė V. Kogan ir Čiurlionio kvartetas koncerte „Puslapiai iš užmirštos knygos...“, skirtame Holokausto aukoms Lietuvoje atminti. Koncertavo ir muzikos kūrinius atliko Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesorius, LR Vyriausybės kultūros ir meno premijos laureatas, violončelininkas R. Armonas, profesorė, LR Vyriausybės kultūros ir meno premijos laureatė, pianistė I. Uss, LR Vyriausybės kultūros ir meno premijos laureatas, violončelininkas S. Bartulis, Lietuvos Nacionalinio operos ir baleto teatro solistas, tenoras R. Karpis, smuikininkė M. Šalučkaitė. Vyko „Teatro istorijos“ spektaklis</p>

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
			<p>Per metus sulaukta 2929 peržiūrų ir atsakymų</p>	<p>„Pasižiūsklinę“.</p> <p>Virtualūs renginiai. Didelio dėmesio susilaukė interaktyvios teminės viktorinos, kurias rengė Skaitytojų aptarnavimo skyrius. Meilė sklando ore“, skirta Šv. Valentino dienai, „Pažink Europą“, skirta Lietuvos įstojimo į ES 20-čiui. „Trise literatūrinėje valtyje“, įdomių faktų apie rašytojus, „Kas yra kas?“, apie rašytojų slapyvardžius.</p>
			<p>265 parodos</p>	<p>Parodos. Parodų salėje buvo suorganizuota 12 profesionalaus meno parodų pristatymų. Menininkės R. Heredia piešinių „Gilus jausmas“, I. Rudžio fotografijos ir E. Samulionytės fotoprojektas „Įkvėpti“. Stiklo vitrinose – Zarasų socialinės globos namų gyventojų keramikos darbų paroda „Lipdau pasaulį ir save“. Zarasų „Ažuolo“ gimnazijos direktoriaus R. Bikulčiaus fotografijos parodos „Mokytis universitete“ atidaryme dalyvavo Zarasų TAU studentai. Atidaryta menininkės A. Jakubovskienės keramikos ir akvarelės darbų paroda, dusetiško menininko R. Pučeko keramikos ir tapybos paroda. A. I. Každailytės (1963–2015) iliustracijų parodą „Knygų dailė“ ir naują knygą – monografiją „Arvydas Každailis: Autentiškų ištakų ieškojimas“, pristatė dailininkas, grafikas, knygų iliustratorius A. Každailis. Atidarytas fotoklubo „Ežerų žemė“ fotografijų paroda „Vasarojanti provincija“. Bendradarbiaujant su Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejumi organizuotas renginys „Sergejus Paradžanovas – gyvenimas tarsi filmas“. Dalyvavo Armėnijos ambasada. Bendradarbiaujant su Kraslavos meno studija įvyko Kraslavos (Latvija) menininkų O. ir</p>

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
				<p>V. Paulini keramikos darbų parodos atidarymas. Gruodžio mėn. atidaryta keramikės iš Trakų Vokės V. Juškaitės keramikos darbų paroda „Laikas“ ir Fausto Latėno meno mokyklos suaugusiųjų dailės grupės tapybos paroda „Prisilietimai“.</p> <p>Literatūros parodomis siekta supažindinti su kūrėjų, švenčiančių sukaktis, rašytiniu palikimu, priminti apie Lietuvos ir pasaulio asmenybes, nusipelnusias kūryba, mokslinė veikla. Tai literatūros pradininko Kristijono Donelaičio 310, poeto Voldemaro Kukulo 65, visuomenininko rašytojo Vinco Kudirkos 165, prozininko Jono Biliūno 145, prancūzų rašytojo Onore de Balzako 225, prozininko, rašytojo Juozo-Tumo Vaižganto 155, Lietuvos Respublikos prezidento Antano Smetonos 150 gimimo sukaktys ir kitų.</p>
	Skatinti mokymąsi visą gyvenimą	Integruoti kultūrinės edukacijos programas į formalųjį/neformalųjį ugdymą, mokymosi visą gyvenimą lygio didinimą kultūros priemonėmis. (3,1 tūkst. Eur.)	303 mokymai. Gyventojams atsakyta į 6373 informacines užklausas	<p>Igyvendinant mokymosi visą gyvenimą lygio didinimo kultūros priemonės gyventojams organizuoti mokymai, daugiausia individualūs, iš kurių 124 mokymai skirti medijų ir informacinio raštingumo didinimui ir pritraukta 2613 dalyvių. Matyti aiški tendencija, jog mokymosi visą gyvenimą ir kultūrinės edukacijos veiklų svarba bibliotekose auga. 2024 m. Medijų ir informacinio raštingumo furgonėlis „Cookie Truck“ miesto šventės metu pritraukė 167 dalyvius.</p> <p>Edukacinės veiklos organizavimas. Igyvendinant šią priemonę vykdytos edukacinės veiklos, pritaikant anksčiau parengtas ir naujas 8 edukacines programas. Vaikai įtraukiami į iliustravimo, piešimo, šiuolaikinių technologijų įrankių kūrybinio panaudojimo, teatro veiklas. Organizuotos programos Lietuvių kalbos dienai, Skaitmeninei savaitei,</p>
			2458 kūrybiniai užsiėmimai vaikams ir paaugliams. 27 jų kūrybos darbų parodų atidarymai	

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
				<p>Saugesnio interneto savaitei, Tarptautinei vaikų knygos dienai, Nacionalinei bibliotekų savaitei, Vasaros skaitymams, Šiaurės šalių literatūros savaitei, Adventui.</p> <p>Populiarios programos buvo: „Draugoteka“, sensoriniai „Mėnulio žemėlapis“ (20 grupių), „Lietuvių autoriai vaikams“, biblioterapiniai „Per literatūrą į jausmus“, „Pasakų šalies svečiai“.</p> <p>Organizuotas Europos dienos ir Lietuvos narystės Europos Sąjungoje 20-mečio minėjimas. Vyko sodinukų mainų mugė, piešinių konkursas ant asfalto, paukščių dekoravimo ES vėliavos spalvomis dirbtuvėlės, vaikų veidukų išpiešimo dirbtuvėlės, chemikų šou „Atradėjai“ triukai.</p> <p>Antrą kartą viešojoje bibliotekoje vyko Zarasų „Ažuolo“ gimnazijos projekto – Lietuvos jaunimo eilėraščių ekranizacijų ir fotografijų konkurso „Kuriu – vaizdu, garsu, žodžiu“ apdovanojimo šventė. Su bibliotekos erdvėmis susipažino Vilniaus, Ignalinos, Lazdijų, Visagino rajonų mokyklų moksleiviai.</p>
Kultūros, laisvalaikio ir sporto paslaugų patrauklumo didinimas	Plėtoti ir modernizuoti kultūros ir laisvalaikio infrastruktūrą	Modernizuoti kultūros įstaigų infrastruktūrą, atnaujinti kultūrinei veiklai organizuoti reikalingą įrangą ir baldus. (10 tūkst. Eur.)		2024 m. atlikti viešosios bibliotekos priestato stogo terasos, kiemo betono trinkelėlių remontai. Materialinės bazės atnaujinimui įsigyta: kėdės sulankstomos (30 vnt.), spausdintuvai, brūkšninio kodo skenerių, lentynos (4 vnt.), spinta rūbams Salako bibliotekai, spinta rūbams ir darbo kėdės (2 vnt.) Degučių bibliotekai, valdymo pulto baldas, stovas gitarai (2 vnt.), stovas natoms (2 vnt.), vežimėlis valytojui, kopėčios, kiti.
	Gerinti kultūros ir	Užtikrinti kultūros	14 pasitarimų, 2 seminarai.	Personalias. Zarasų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
	laisvalaikio paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą	<p>srities žmogiškųjų išteklių tvarumą, ugdyti jų profesines kompetencijas, ugdant socialinį kapitalą. (0,7 tūkst. Eur.</p> <hr/> <p>Zarasų rajono savivaldyb</p>	<p>Bibliotekų tinkle 43 arba 89 % bibliotekų darbuotojų kėlė kvalifikaciją</p>	<p>patvirtintos 48 pareigybės. Darbuotojų su aukštuoju išsilavimu – 19, su aukštesniuoju išsilavimu – 24, kitu – 5. 2024 m. atlikti darbuotojų metinės veiklos vertinimai, nustatytos einamųjų metinės užduotys. 42 darbuotojams nustatyti darbuotojų pareiginės algos kintamosios dalies procentiniai dydžiai. Patikslinti darbuotojų pareigybių aprašymai. Kvalifikacija. 2024 m. pagrindinė mokymosi platforma nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos sukurta https://kompetencijubiblioteka.lnb.lt, kurioje savarankiškai mokėsi 43 darbuotojai, užbaigę 315 vadybos, bendrųjų, profesinių ir pilietinių kursų. Kvalifikacinius kontaktinius renginius organizavo Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Lietuvos bibliotekininkų draugija, Lietuvos viešųjų bibliotekų asociacija, Asociacija „Langas į ateitį“, Zarasų rajono savivaldybė. 6 darbuotojai partnerio teisėmis dalyvavo užsienyje Erasmus+ projekto programoje darbo stebėjimo vizituose (Olandijoje, Lenkijoje, Latvijoje, Norvegijoje, Graikijoje). Metodinės veiklos kryptys – suorganizuotos 25 išvykos į padalinius. Vidutiniškai viena biblioteka buvo aplankyta 2,9 (2023 m.1,7) karto. Išvykų metu vykdoma bibliotekų veiklos ir pirminių apskaitos dokumentų pildymo patikra. Inventorizacijos komisija atliko materialinių vertybių inventorizaciją visuose teritoriniuose padaliniuose, parengta metodinės rekomendacijos: „2024 metų jubiliejinių datų kalendorius“, „Kraštiečių ir rajono žymių datų kalendorius“.</p> <hr/> <p>Pastatų išlaikymui ZVB ir padaliniuose išleista 88,6 tūkst. Eur, darbuotojų darbo užmokesčiui ir</p>

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
		ės viešosios biblioteko s tinklo veiklos užtikrinim as		Sodrai – 737,6 tūkst. Eur.

Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka įgyvendino Zarasų rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2023–2025 metų 03 programos „**Švietimo (formalaus ir neformalaus) programa**“ tikslus ir uždavinius.

Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Statistika	Rezultatai
Aukštos ugdymo kokybės ir besimokančios visuomenės plėtra	Plėtoti kokybiškas, prieinamas, gyventojų poreikius atitinkančias paslaugas.	Įgyvendinti neformaliojo vaikų švietimo programas. (1,9 tūkst. Eur.)		Biblioteka aktyviai dalyvavo neformaliojo švietimo programų rengime ir įgyvendinime. 2024 m. Neformaliojo vaikų švietimo programas Švietimo ir mokslo ministerijos programų ir Moksleivių registruose administravo viešoji biblioteka. 2024 m. buvo vykdomos vaikų neformaliojo švietimo programos: <ul style="list-style-type: none"> • Antalieptės Fausto Kiršos bibliotekoje „Kūrybiška kelionė su knyga“, dalyvavo 7 vaikai, programa buvo vykdoma 5 mėnesius, 40 valandų. (vad. E. Steponavičienė) • Šniukštų bibliotekoje veikė NVŠ programa „Skaityk ir sportuok bibliotekoje“, dalyvavo 13 vaikų, programa vyko 6 mėnesius 48 valandas. (vad. V. Petraitienė) • Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekoje „Slaptasis kodas“ vasario–birželio ir rugsėjo– lapkričio mėnesiais. Dalyvavo 20 vaikų, vyko 30 užsiėmimų. (vad. A. Žiliukienė).
	Skatinti mokymąsi visą gyvenimą	Didinti suaugusiųjų neformaliojo švietimo paslaugų įvairovę (0,8 tūkst Eur.)		Siekiant numatytų tikslų parengta ir Zarasų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje įgyvendinta programa „Anglų kalbos pamokos“, vykusi 14 gyventojų 34 val. spalio – gruodžio mėnesiais.

IV. FINANSŲ VALDYMAS

Bibliotekų sistemos ūkinė veikla buvo organizuota vadovaujantis Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimais dėl 2024 m. biudžeto patvirtinimo ir patikslinimų.

Eil. Nr.	Finansavimo šaltiniai	2024 m. (eurais)	2023 m. (eurais)	Skirtumas +/-
1	2	3	4	5
1.	Kultūros plėtros programa	896 496,57	950.904,00	-54.407,43
	Iš jų:			
	Darbo užmokesčiui	725685,00	686256,00	+39429,00
	Ilgalaikiam turtui	32344,00	30590,00	+1754,00
2.	Švietimo programa	2619,00	7484,00	-4865,00
3.	Specialiųjų lėšų programa	2675,23	1845,85	+829,38
4.	Pritrauktos lėšos:	17037,20	8644,17	+ 8393,03
4.1.	Dovanos	5948,12	7928,17	-1980,05
4.2.	Projektai	10713,83	500,00	+10213,83

Zarasų viešosios bibliotekos ir struktūrinių padalinių pagrindinių veiklų išlaikymui buvo panaudota 918,8 tūkst. Eur. (2023 m. – 968,9 tūkst. Eur) eurų. Tai 5,17 % mažiau, palyginti su 2023 metais. (Esminis biudžeto padidinimas 2023 m. įvyko dėl pastato remontui skirtų lėšų). Gautos 1,2 % GPM lėšos panaudotos kraštotyros leidinių įsigijimui.

Projektai. Viešoji biblioteka įgyvendino LKT lėšomis finansuotą projektą „Žalia šviesa poezijai“, buvo partnere Visagino viešosios bibliotekos Erasmus+ projekte 2022-1-LV02-KA210-YOU-000084630 „Aukime globaliai“ („Stay local to grow global“), finansuojamame ES lėšomis.

V. ĮSTATYMINĖ BAZĖ

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veikla buvo organizuota vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu ir darbo kodeksais, Lietuvos Respublikos Bibliotekų įstatymu ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymais, Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos nuostatais, Zarasų rajono tarybos patvirtintais 2024-04-25 Nr. T-90, kitais teisės aktais. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos teisės aktus, buvo parengti, įsakymais pakeisti ir patvirtinti dokumentai Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos, Vidaus kontrolės aprašo, Darbo apmokėjimo sistemos, kiti. 2024 metais buvo parengti ir patvirtinti įsakymai: 40 personalo, 60 veiklos, 10 komandiruočių, 12 atostogų klausimais.

LT Kultūros ministro 2023 m. gruodžio 7 d. įsakymu patvirtintos atnaujintos bibliotekų veiklos statistinių ataskaitų formos, patvirtinta ir bibliotekos dienoraščio forma.

VI. PROBLEMOS IR IŠVADOS

Reaguojant į rajono demografinę situaciją, besikeičiančius bendruomenės poreikius, naujas technologijas, reikia stiprinti paslaugas, kurios pasiektų asmenis iš žemesnės socialinės ir

ekonominės aplinkos arba vyresnio amžiaus žmones, bei stiprinti ankstyvojo skaitymo paslaugas, atitraukančias vaikus nuo kompiuterių.

2024 m. nepavyko atlikti nei vieno padalinio patalpų remonto. Gerinant paslaugų prieinamumą būtina remontuoti Salako, Štadvilių, Sadūnų struktūrinių padalinių patalpas.

Paseno technologinė įranga, būtina palaipsniui atnaujinti įrangą.

Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka išlieka aktyvia vietos bendruomenės dalimi. Sukurtas bibliotekų tinklas, apimantis visą rajoną, sutelkta daugiau nei trečdalis gyventojų, išlaikomi lojalūs vartotojai. Sukomplektuotas universalus fondas, vyksta kraštotyros turinio skaitmeninimo procesai – didinamas turinio prieinamumas. Ir toliau bus ieškoma inovatyvių būdų, kaip operatyviai ir veiksmingai informuoti bendruomenę apie bibliotekos paslaugas ir organizuojamus renginius.

Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos atlikti tyrimai rodo, kad bibliotekų lankytojai labiausiai vertina profesionalias bibliotekininkų konsultacijas, pagalbą ieškant informacijos ir aukštą aptarnavimo kokybę. Investavimas į žmogiškąjį kapitalą yra nuolatinis ir nenutrūkstamas procesas.

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos
direktoriaus pavaduotoja,
laikintai atliekanti direktoriaus funkcijas

Jolanta Lementauskienė